

KUSTBON

Veckotidning för svenskarna i Estland.

Fjärde årg. No 21.	Prenumerationspris. 1 månad Mr. 12: — I Sverige: 1 månad Kr. 0: 75 I Finland: 1 månad Fmk. 1: 50	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddaregaten 3, Reval.	Annonspris. 2 mk. pr mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 30 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	6 juli. 1921.
------------------------------	---	--	--	------------------------------------

Från utkiken.

Från hödjen av en av Svenska Estlands predikostolar förkunnas, att de jordiska idealen äro onyttiga och värdelösa. Vore det sagt, att de ur rent religiöst synpunkt sett vore utan betydelse, skulle det möjligen kunnat förklaras, dock ej försvaras, men nu strökos alla ideal i ett anddrag.

Vad menas med ideal? Här några exempel. Fosterlandskärlek, kärleken till hembygden, fädernearvda språket, är ett av de vackraste idealen. Hos otaliga väcka dessa begrepp de varmaste känslor, sporra till de största uppoftningar. Ja, huru många hava ej de senaste åren t. o. m. offrat sitt liv för dessa ideal! För huru många, av Svenska Estlands bästa söner och döttrar hägrar ej idealet: ett ädelt och lyckligt Aiboland! Det sporrar till nya tag, då hoppet nog så ofta vill svika.

Hava ej föräldrar sina ideal då de vårda och värna sina små? Bygga de ej dem sina vackraste luftslott? De önska dem sitt bästa. Och även om sina sorgebarn tro de i längden det bästa. Tro, hopp och kärlek äro de tomtar, som hjälpa föräldrar att önska och hoppas det bästa av sina barn. Dessa förhoppningar komma ofta till korta, idealen bliva på långt när ej förverkligade. Men hur såge en mänsklighet

På grund av de stegrade priserna för papper, tryckning och porto se vi oss i stället för att höja på prenumerationsavgiften, ty många ha betalat till årets slut — tvungna att under ett par sommarmånader utge tidningen endast efter varannan vecka. Nästa nummer utkommer alltså först efter 14 dagar den 20 juli.

ut utan föräldrars allt övervinnande, allt försakande tro på dessa ideal?

Sanningskärlek, uppriktighet är ett ideal, som varje uppfostrare vill se förverkligad. Är det en värdelös såpbubbla? Idealet på en ungdom är väl att se denna draga i härnad mot allt lågt och fult och orent i tankar, ord och handling. Är det manne värdelöst? Bildningsvännens, ja, alla föräldrars ideal är att se ungdomen hungra och törsta efter kunskap, ty kunskap är makt, åtminstone vår tidsålder. Även jordbrukaren har sitt ideal, som han försöker förverkliga, hantverkaren, ämbetsmannen, statsmannen sitt. Det är just de i andanom hägrande men aldrig ernådade idealen, som föra den enskilde och hela mänskligheten fram, upp mot större synvidder. Slutligen ha vi idealet, det att hungra och törsta efter rättfärdighet, rättfärdighet i jordiska göranden och låtanden. Idealet: ett rättfärdigt folk, som

vill strida mot allt som orätt synes, ett folk som i dagliga livets vardagsgärningar vill omätta Jesu upphöjda bergspredikan — det är mänsklighetens mål. Vägen dit är lång, ja, så lång att ingen självbelåtet kan säga: jag har vunnit det. Men lyckas vi föräldrar och uppfostrare väcka en längtan, om än så svag, att bara kasta en längtande blick mot dessa höjder, vore det nu bara att förbättra och fullständiga våra jordiska förvärvskällor eller bearbeta vårt eget grovhugna jag, ja, redan då är mycket vunnit.

För övrigt, var går gränsen mellan de jordiska och andliga idealen? Det rena, ädla, osjälviska arbetet i mänsklighetens tjänst, är det ej ett andligt arbete, ett arbete i Mästarens vingård? Eller skall vi säga som några ofördragsamma "sant troende" för några år sedan om nykterhetsarbetet, att det bara skapar fariseer, att Gud skulle hava lättare att frälsa grova syndare än mind-

re råa. Jag tror ingen skulle önska se sig själv eller andra till eländets botten för att därmed underlätta en framtida frälsning. Nej, allt arbete i mänsklighetens tjänst är ett andligt arbete och därför behöva alla armar sättas i rörelse för att närma oss till de otaliga idealen. "Vad rätt du tänkt, vad du i kärlek vill, vad skönt du drömt kan ej av tiden härjas, det är en frukt, som undan honom bärgas, ty den hör evighetens rike till".

Farbror Svenske.

Hur midsommarn firades på svenka landsbygden i den gamla goda tiden.

För att man riktigt skulle kunna fira midsommarn efter gammal svensk sed, måste man tillbringa den på landet.

Där började man minst en vecka före att stöka och ordna inom- och utomhus för att i god tid vara redo att värdigt fira den kommande hälgén.

Jag minns huru vi barn alltid grepos av feststämning inför den stundande lövhyddohögtiden, som vi kallade den. Några dagar i förväg fingo vi i uppdrag att sopa och feja gårdsplanen samt kratta och skaffa undan torra löv och annat avskräde i parken och trädgården. Detta arbete verkställde vi med liv och lust. Då vi voro färdiga härmed fingo vi draga till skogs för att skaffa hem enar, mindre björkar och lövruskar för att kläda och pynta rummen och förstugorna med. Jallmänhet ställdes också mindre björkar eller enar utanför ingångarna, så att man även utifrån skulle se att det var midsommarn och lövhyddohögtid. Eldstäderna i de rymliga, öppna spisarna fylldes med lövruskar samt fästes mindre sådana lite varstans i rummen, bakom möbler, tavlor, gardinhållare m. m. I hörnen ställdes i allmänhet mindre björkar eller enar.

Men det var icke nog att man själv rustade sig för hälgéns firande. Dagen före midsommaraftonen samlades vanligen ungdomen på en bestämd öppen plats i byn, där man varje midsommarn reste majstången. Under muntert glam och gyckel, omväxlande med sång och glada visor, började man att kläda stången med gröna blad, kvistar och blommor, som man tagit med för ändamålet. Arbetet gick flinkt och raskt, och när man var färdig därmed, togo de glada ungdomarna en munter sväng i ring kring den resta vackert smyckade majstången.

Så vände de unga åter var och en till sitt, där väl ännu fanns åtskilligt att styra med innan hälgén bröt in.

Men på midsommaraftonen vid solnedgången samlades man kring majstången, företrädesvis ungdomen, men även många av de äldre och barnen.

Vid sidan av dansbanan var ordnat för servering, av läskedrycker, kaffe och the m. m., allt efter behag.

Nu stränga fiolspelarna sina instrument, och de, som sköta dragharmonikorna de även s. k. "piglocken," spänna ut på blåsbälgarna redo att falla in så snart stråkarna glida över strängarna. Plötsligt brusar en sprittande vals fram— och nu blir det fart i bypojarna! De rusa åt skilda håll för att få tag i var sin ungdomsjänta, och den som icke har någon, bjuder upp en tös ur högen, den som först faller honom i smaken.

Nu går det runt i yrande fläng; ögon stråla och läppar le, och mer än en hurtig ungersven har en sådan midsommarnatt tittat för djupt in i det par vackra, tindrande flickögon och blivit fången för livet.

Se där kommer storbondens Sven, ljuslockig och blåögd, stor-kaxig och segervan som vanligt. Han styr kurs på självaste husmamsellen å Binga, som småler

vänligt emot honom, då han med en djup bugning och en skrapning av högra foten mot marken — enligt den tidens sed — bjuder upp henne till en yrande polka.

Även många av de äldre, som älska att uppliva gamla minnen, försumma icke att ta en sväng kring majstången för att mjuka upp de gamla benen, som de uttrycka sig. — Och vid sidan av de äldre för sig själva, roa sig de små med ringlear o. d.

De små och de äldre troppa dock snart av; men största delen av ungdomen håller ut ända till soluppgången. Då tycka även de att de fått nog av midsommarmakan och troppa så småningom var och en till sitt för att njuta några timmars välbehövlig sömn.

Ja, detta var i stora drag några rader om hur midsommarn i allmänhet firades på den svenska landsbyggen i den gamla goda tiden och väl ännu i våra dagar.

Erik P-n.

Kulturveckan i Vasa.

Den 21 — 27 juni ägde den i pressen mycket omtalade kulturveckan rum i Vasa. Det har varit en österbottnisk kulturvecka med starka, allmänt finlands-svenska inslag. Den har verkligen blivit ett mäktigt uttryck för de svenskes strävanden, deras vilja att hålla samman, för svenskheten i söcken och helg, när den är som bäst. Kulturveckan saknar sitt motstycke. Den konst, som där i Österbottnens huvudstad Vasa ådagalagts i tal, dikt, sång, idrott och genom utställning av föremål är enastående. Vi avtrycka här ett sympatiskt uttalande ur Hufvudstadsbladet, som redan då kulturveckan tog sin början, ger en slående karaktäristik:

I dag samlar Vasanamnet Finlands svenskar. Ett kors på val-len leder deras väg upp till Korsholm och Vasa, där enligt gammal tradition "ofärd tvingas att vika för ljusets makt, där fri-

het odlas och där svenska österbottningar bilda skyddsvakt kring det "av färden vi ärvt".

Sedan Mannerheim med frihetshärens första tappra skaror ryckte ut från österbottnisk bygd och Vasa fyllde väl sin stolta uppgift att vara det vita Finlands huvudstad, har vårt svenska folk inte stämt möte där. Nu skall detta ske under kulturveckan, som i dag vidtager. Alla med svenskt modersmål i detta land äro kallade, inte till partidemonstrationer, utan till samling kring det som vi ha naturlig rätt till att älska, vårda utveckla och försvara.

Odalmännen lämna värden om sina tegar för att möta de andra. Ungdomen kommer. Skyddskårens marschera upp till mötesplatsen. Brage skall sjunga och dansa. Alexander Slotte skall arrangera den stora Islossningen redan de första dagarna, så att känslorna sedan må svalla fritt. Körer och solister bidra med uppträdanden i kyrkor och fest-salar. Musikkapell spela till dans och följa svenskfolket åt vid varje dess steg. Lantbruksutställningen öppnas med musik från kyrktornet i Vasa. "Nu tackar Gud allt folk", ty skördetiden förestår och fälten mogna hastigt i sommarsol. Den svenska bondens inneboende religiositet har manat till detta, att låta dagens arbete välsignas från kyrkan.

Vasa stad med sina vackra esplanader, de många parkerna och trädgårdarna, skall mottaga sitt storfrämmande i vackraste skrud. Det ligger kultur över mötesplatsen, dit repressenanter för Sverges och Finlands svenska folk denna vecka styra sin färd.

Trots växlande opinioner och meningsolikheter äro allas tankar och välönskningar med vid denna de svenska kulturarbetarnas uppmarsch. En hälsning till kungstaden i det svenska Österbotten!

Storartade gåvor till Birkas folkhögskola.

Konsulent Erik Green vistas nu under sommaren i Sverige. Tack vare ett välvilligt tillmötesgående från några svenska firmor har konsulenten varit i tillfälle att i dagarna till lantmannaskolan översända en mycket vacker samling svenska jordbruksredskap och maskiner m. m.

Samlingen ser ut så här: Norra Hammars bruk har skänkt 5 st. moderna plogar, 1 kultivator, 1 rullharv, 1 ringvält, 1 hästhacka, 1 slätharv, 1 ställbar rätpinnharv och 1 sladdharv samt dessutom en modärn kökspis med varmning, emalj-cistern och tillhörande kokkärl och till slut en mangel. Å/B Arvikaverken har överlämnat 1 slättermaskin med skördeapparat och 1 hästräfsa. Firman Söderberg & Haak har skänkt 1 släpräfsa och 1 tiringplog. Av A/B Wedevåg & Koppom har erhållits en uppsättning handredskap till jordbruk: 9 st. grepar, 7 st. spadar, 4 st. skyfflar, 7 st. högafflar, 2 st. trädgårdskrattor och 1 cementskyffel.

För dessa storartade gåvor frambär skolan och Svenska Odlingens Vänner härmed sitt varma tack.

Ormsö.

Till kommunalrådsvalen hade inlämnats 14 kandidatlistor. Röstberättigade medlemmar 1596, röstade 819 personer. Det nya kommunalrådet består av följande personer: Anders Nilsén, Söderby, Anders Notman, Förby, Hans Selin, Hosby, Anders Nyman, Hans Mickelin och Johan Appelblom, Sviby, Johan Bäckman, Bussby, Lars Mickelin, Hosby, Johan Berggren, Norrby, Lars Hammerman, Johan Hammerman och Johan Hammerman, Kärrslätt, Hans Grönman, Borrby, Lars Nordsten, Rälby, Anders Rosenblad, Dyby, Anders, Engdahl och Anders Kivaremes, Hullo. Mag-

nushofs arrendatoren satte in Anders Alros, Hullo, Isak Lundström, Kärrslätt, Lars Hamberg, Förby samt Tomas Vaksam, Nyby.

Joel N-n.

Kommunalvalen på Nargö.

Valen försiggingo med största lugn. Inga partistrider och inga agitationer. Blott en kandidatlista inlämnades, "de jordlösas parti" med tio underskrifter. I det nya kommunalrådet invaldes 14 svenskar och 1 este. Nargö är sedan gammalt bebott av svenskar, och man får även i våra tiders brokiga virrvarr vara på vakt att inte bli undanträngd av andra nationer.

Torka i bygderna och på öarna.

Höskörden har börjat i Svenska Estland, men över allt klagas, att torkan tillfogat lantmännen stor skada. Höväxten är dålig, och detsamma är även fallet med rågen, kornet, havren och pototisen. Endast på låg mark är växtligheten bra.

Utlandet.

Finland får Åland.

Öarna skola militärt neutraliseras. Från Genève meddelas den 24 juni:

Nationernas förbunds råd har i dag offentliggjort sitt beslut i Ålandsfrågan. Rådet företräder den uppfattningen, att suveräniteten över ögruppen tilldeles Finland, att öarna skola militärt neutraliseras och att befolkningen skall åtnjuta garantier i enlighet med rapportörernas förslag. I svenska regeringens namn protesterade Branting mot detta beslut, men förklarade sig vilja foga sig i det. Vidare förklarade han, att Sverige komme att delta i de

förhandlingar, som under Nationernas förbunds auspicierna skola bestämma över garantierna.

Sverige.

Arbetslösheten i ovabrutet stigande.

Flera arbetsinställelser.

St o k k h o l m. Driften vid Domsjö sågverk i Jämtland, sysselsättande 270 man, nedlades på midsommaraftonen. Likaså nedlades driften vid Norrbyskärs såg med över 100 arbetare.

St o k k h o l m, 18 juni. Örvikens sulfittfabrik i Skellefteå trakten, sysselsätter 335 arbetare, inställer driften tillsvidare.

Starkt snöfall i norra Sverge.

St o k k h o l m, 18 juni. I Kiruna har i dag ett starkt snöfall inträffat. Kiruna och den kringliggande trakten är klädd i full vinterskrud.

England.

De registrerade arbetslösa antalet i England uppgavs den 15 juni av arbetsministern Macnamara till 2,147,400, vartill komme 1,117,661 på förkortad tid arbetande. Regeringen föreslog en nedsättning av staterna arbetslöshetsun-

derstöd till 15 sh. i veckan, och trots häftiga angrepp från arbetarrepresentanterna passerade billen andra läsningen med 214 röster mot 83.

Regeringskris i Norge.

Resultatet av den norska stortingsvänsaternas attack mot ministären Halvorsen blev offentligt känt. Med 71 röster mot 54 förkastades förslaget om anslag på 75,000 kr. till en skolkommision. Därefter antogs ministerstörtaren Olsen Nalums förslag med 67 röster mot 58. Statsminister Halvorsen meddelade omedelbart tinget, att ministären kommer att inlämna sin avskedsansökan.

Fnligt förljudande i Örebladet är det vänsterns plan, att stortingsman Blehr skall bilda den nya regeringen, för den händelse ministären Halvorsen avgår.

Insände brev.

Ärade Redaktion för Kustbon!

Här kommer jag och ber om litet utrymme i Kustbons spalter ty med anledning av det i Kustbon Nö18 införda bygdebrevet, däri det nämnes, att det förtjänar bevaras åt eftervärlden, tycker

jag, att om det skall bliva guldkorn för eftervärlden, så måste det vara riktigt. I bygdebrevet finnes sådant som under ordväxlingen mellan "stöttepinnen" och den förbluffade läraren ej var på tal. Här nämnes om förstugan; den kan omöjligt falla, ty den är sammanbyggd med huvudbyggnaden, och den är långtifrån fallfärdig, ty den blev reparerad och fick nytt fundament för 7 eller 8 år tillbaka, men gammalstilig och med utblekt målning är den, men tiderna ha också varit dåliga att få den bättre till utseendet.

För det andra nämnes om gärdsgårdarnas reparation. Det är helt och hållet gripet ur luften, ty sådant nämndes icke utav mig och icke heller av läraren. Samtalsämnet var tackskjulet över trappan, som skyddar trappan för regn. Skjulet vilar på sex pelare, vilka sjunkit på snett. Att detta lilla besvär att sötta emot en större tills det bleve reparation komme att kosta läraren skorna är icke heller sant, ty då läraren avsåg sig det bestyret, gjorde "stöttepinnen" det själv och det kostade honom icke ett enda penni. Det kunna III och IV klasens skolpojkor bevittna, vilka hjälpte till. Stöttepinnen.

Schwedische Briefmarken handlung

(Innehavare Wilhelm Liljencrantz)

Institutgat. 3.

Köper och säljer frimärken av
alla slag.

Specialitet:

baltiska och ryska märken.

Gynna

Svenska Frimärksaffären.

Birkas' folkhög-, lantmanna- och lanthushållsskola

börjar sin andra årskurs den 20 oktober nästkommande höst. Så långt utrymmet medger mottagas såväl manliga som kvinnliga elever, dock ingen under 16 år. Anmälan jämte prästbetyg torde vara inlämnad senast den 15 aug. till under-tecknad, som även står till tjänst med vidare upplysningar.

Kaleb Andersson.